

Regnskapssystemer fortsettelse av forrige forelesning

- Prinsipiell struktur
- Datakvalitet
- Behandlingsregler

Regnskapssystemer

- Standardsystemer
 - Standard programmer og database
- Målsøm
 - Standard utvidbar database
 - Standardiserte prosesser, tilpassede tillegg
- Spesielt utviklet for den regnskapspliktige
- Kjente systemer?

Avgrensning

- Innenfor BOL (bokføringsloven)
 - Hovedbokssystem
 - Reskontrosystem
- Internregnskap
- Ordre, fakturering, lager
 - BOL: Dokumentasjonskrav
- Produksjonsstyring
- Kalkyler
- Datavarehus
- Integrering?
 - Felles tabeller for faste data
 - Formatkonvertering ved overveltning til hoved(boks)system
 - Fordeler og ulemper ved integrering?

Regnskapsystemets oppgaver og målsettinger

- Informasjonsoppgaver
 - Pliktig r-rapportering
 - Oppl til kontrollmyndighet
 - Ledelsesinformasjon
 - Relevant, tilstrekkelig, aktuell
 - Løpende operativ info til beslutningstakere
- Kontrolloppgaver
 - Korrekt info (som forventet)
 - Fullstendig
 - Ajour (fortløpende) bokf
 - Dokumenterte opplysninger
 - Formelle krav til bokf, dok og oppbevaring er oppfylt
 - Tabeller for formuesforvaltning

Tabelltyper

- Systemtabeller / styringstabeller
- Transaksjonstabeller
- Tabeller for faste data
- Rapport-tabeller (jf. Produksjonskravet i BOL§5)
 - F eks .pdf-fil
- Database
 - Def: tabeller med en definert sammenheng
 - Datatabeller
 - Utsnitt (View) - spesifikasjon
 - Skjema

Riktig resultat

- Korrekte inndata
- Korrekt behandling
- Korrekt presentasjon

- Korrekt program
- Korrekte styringsdata i styringstabeller

Program vs styringstabell

- Program
 - Hvis
 - $\text{forfaltSaldo} < 0$ og $\text{kundenr} > 1000$
 - så
 - $\text{Rente} = 20\% * \text{forfaltSaldo}$
 - Kunder med $\text{nr} > 1000$ skal rentebergnes
- Program m/ styringstab
 - Hvis
 - $\text{forfaltSaldo} < 0$ og $\text{systemtabell.renteregning} = \text{"J"}$ og
 - $\text{forfaltSaldo} < 0$ og $\text{RESK.renteberegning} = \text{"J"}$
 - Så
 - $\text{Rente} = \text{systemtabell.rentesats} * \text{forfaltSaldo}$

Revisjon

- Riktig behandling får vi når
 - Behandlingsreglene er riktige
 - Programinstruksjoner
 - Styrekoder i styringstabeller (og tabeller for faste data)
- Revisjon av programmer
 - Programanalyse og vurdering
 - Test av lagrede data og utdata
- Revisjon av styringstabeller (og faste data)
- Hvor er risikoen størst?

Kontroll av IT-systemer

- Generelle kontroller (gjelder alle applikasjoner) ISA315.A96
 - Tilgangskontroller m.fl.
- Applikasjonskontroller ISA 315.A97
 - Kontroller som bare vedrører en applikasjon
 - Validering og inndatakontroller
 - Behandlingskontroller
 - Utdatakontroller
- ISA315 pkt 58 om systemer og internkontroll

ISA315

- Identifisering av
- Vurdering av
 - Risiko for vesentlig feilinformasjon (i ÅR)
- Ved å forstå enheten (revisjonsklienten) og dens omgivelser
- Revisors mål: å identifisere og anslå risikoene (ISA 315.3)

ISA315 Revisors behov

- Identifisere og vurdere risiko for vesentlig feilinformasjon i regnskapet
- Datagrunnlag for risikovurderingshandlinger
- Arbeidsform: revisjonsteamet
- Forutsetninger for foretakets resultatmåling
- Særskilt risiko
 - Mislighet
 - Systemendring herunder regnskapsstandardendringer
- Dokumentasjon av revisors arbeid

11

ISA315.3 Revisors mål

- Forstå foretaket for å vurdere risiko for feil i regnskapet
 - Forstå enheten (klienten)
 - Identifisere risiko
 - Anslå risiko
- Feil, mislighet
 - På regnskapsnivå
 - På (regnskaps-)påstandsnivå

12

ISA315.12 Forståelse av IK (men A68 forståelse er ikke nok)

- A47. Ledelsens manipulering av IK
 - Overstyring av systembaserte gyldighetskontroller
- A51.c ITs virkning på IK gjennom rapportering
- A53 Manuelle (og automatiserte) elementer i IK
- A54 Manuelle og automatiserte IK-elementers virkning på
 - Transaksjoner (initiering, registrering, behandling og rapportering)
- A51. IT bedrer IK
- A56. IT innebærer spesifikk risiko
 - Programfeil
 - Uautorisert tilgang til data og programmer
 - Manglende vedlikehold av systemer
- A59. Risiko påvirkes av systemets art og karakteristika.
 - Utforming og topologi: Sanntid, nettverk, internettilkoblet, . . .

13

ISA315.13 Relevante kontroller (ikke alle er r., jf A89)

- Revisors forståelse av
 - Kontroller som er relevante for revisjonen
 - Er kontrollen effektive og iverksatt?
- A66. Vesentlig feilinformasjon. Effektivt
 - Forebygge
 - Avdekke og korrigere.
 - Kontrollen skal designes til å være effektiv, demest være iverksatt

14

ISA315.18 Forstå RIS (jf ISA315 Vedl1.1-7)

- Informasjonssystemets deler
 - A81. Prosedyrer for økonomisk rapportering som fører til årsregnskapet:
 - Initiere
 - Registrere
 - Behandle
 - Rapportere
- Vesentlige transaksjonsklasser
 - Tilknyttet regnskapsmateriale
 - Tabellene (A81)
- Hendelser som ikke er transaksjoner
- Prosesser som produserer regnskapsmateriale
- Kontroller knyttet til transaksjoner

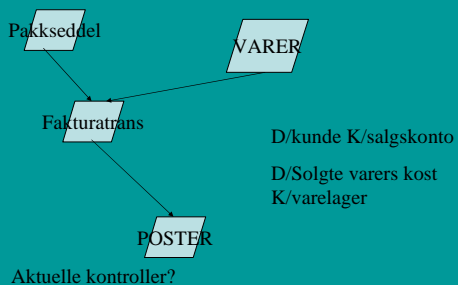
15

ISA 315.18

- A82. overveltning (fra forsystem til hovedbok)
- A82. standardposteringer
- A83. ikke-standard posteringer
- A84. forretningsprosesser resulterer i transaksjoner til informasjonssystemet

16

Eks. standard post: varesalg

17

Håndtering av feil

- Manglende fullstendighet og nøyaktighet
- Kontroll over feilene
 - Omfang og tid
- Evt overstyring og omgåelse av en kontroll
- Tre standardprosedyrer
 - Forkaste transaksjonen
 - Tilbakesending til tidligere rutinepunkt
 - Delvis regnskapsregistrering (observasjonskonto)

18

ISA315.20 Kontrollaktiviteter

- Som revisor mener er nødvendige for å
 - Vurdere risiko for vesentlige feil på påstandsnivå og utforme videre revisjonshandlinger
 - Dvs aktiviteter som er relevante for revisjonen (A89)
- A88. Kontrollaktiviteter
 - Autorisasjon, gjennomgang av resultater, arbeidsdeling

19

ISA315.A95-97 Klientens håndtering av IT-risiko

- A95. Effektiv kontroll
 - Transaksjonenes integritet og sikkerhet (?)
- A96. Generelle kontroller
- A97. Applikasjonskontroller

20

Overvåkning av kontroller ISA315.22, .A98, ISA315 vedl 1.11-13

- Hvilke kontroller baserer selskapet og revisor sine vurderinger på?
- A89 Har kontrollen fungert i hele perioden?
 - Hvordan bevise det?
 - Er punktmåling tilstrekkelig?
- Vedlegg 1.11: er kontrollen iverksatt?
 - Til rett tid
 - Nøyaktig kontroll

21

Tilgangskontroll: Autorisasjon og autentifikasjon

- Aksestabellen
 - Linjer: Brukere
 - Kolonner:
 - Brukerident
 - Tabell/kolonne-rettigheter
 - Kryptert passord til autentisering
- Alternativ plassering
 - Operativsystemet
 - Databasen
 - Applikasjonen

Tabellinnhold og struktur

- Linjer: Forekomster
- Kolonner: Egenskaper
- Valideringsregler
 - Kolonner
 - Sammenheng mellom kolonner
 - Kobling til andre tabeller
- Rettighet bestemmer utsnitt
- Ledetekster, overskrift, format, definisjon

Systemtabeller

- Påvirker systemets virkemåte
- Hvilke delsystemer er virksomme?
- Behandlingsregler
 - Inndata
 - Behandling
 - Presentasjon
- Faste data om den regnskapspliktige

SYSTEMTABELL

- Faste data om den regnskapspliktige:
- Navn, adresse, regnr i brreg
- En del startverdier:
 - Siste faktnr, bilagsnr, regnskapsperiode
 - Mvasatser og andre faktorer
- System-moduler i bruk
 - Fakturering (Nei / Ja enkel bokf / Ja utvidet bokf)
 - Reskonro
 - Avgiftspliktig regnskap
 -

Transaksjonstabeller

- Beskriver forretningstilfelle
- Egenskaper ved transaksjonen
 - Kronologi
 - Kostnad, inntekt, eiendel, gjeld, EK
 - Dobbelt bokholderi
 - Verdsettelse
 - Legitimering – henvisning til transaksjonsdokumentasjon
 - Evne til å prognostisere fremtidige likedannde hendelser
 - Flerdimensjonale kontoplaner
 - ABC-analyse

Koder i regnskapssystemet

- Identifikasjonskoder (for kontrollspor)
 - Bilag, faktura,ordre, innkjøp
- Tilordningskoder
 - Kontoer, kunder, leverandører,avdeling, prosjekt
 - Kontoramme NS4102, kontoplan KONTI
- Behandlingskoder
 - Mva, ABA, rentekoder, . . .

POSTER: kolonnetyper

- Regnskapskolonner
 - Dato, dokhenv., dok.-art, ktonr, resknr, avd, prosjekt, beløp, tekst, avgift
 - Hvilke kolonner låses når?
- Regnskapssystemkolonner
 - Periode
- (Databasesystemkolonner)
- Elektroniske signaturer

Systemgenererte poster

- Fast behandlingssekvens gjentas ved behov
- Periodisk avslutning
 - Mva,
 - Direkte bokføring
 - Indirekte bokføring som systemgenerert post
 - (kalkulatoriske) avskrivninger,
- Fordelingsnøkler ved gjentatte poster
 - Husleiefordeling
 - Prosjektkostnader

Innlesning av trans

- Overveltning fra forsystem
 - Lønn, fakturering, produksjon
- EDU-poster
 - Banktransaksjoner
- Grensesnittkontroller
 - Avstemming
 - Datavalidering
 - Hva med avviste transaksjoner? (Fullstendighet)
 - Forkastning
 - Tilbakesending til foregående rutineledd
 - Registrering med observasjonskode-tilordning

Tabeller for faste data

- KONTI
 - Kolonner: Ktonr, Ktonavn, Reskkode, . . .
- RESK
 - Kolonner: Ktonr, Resknr, Resknavn, . . .
- VARER (egentlig en reskonto)
 - Kolonner: Behkto, Varenr, Varenavn, Spris, Salgskto (pl/fri), Stdkost, SVK (Kostkonto), . . .
- (RESSURS)
- STRUKTUR (forkalkyler)
 - Kolonner: råvarenr, ferdigvarenr, kvantum, . . .

Transaksjonstabeller i forsystemer

- ORDRE og ORDREVL
 - Ordre: ordrenr, ktonr, resknr, dato, . . .
 - Ordrevl: ordrenr, varenr, ordrekvantum, pris?, leveringstid, . . .
- PKS og PKSVL
 - PKS: pksnr, ktonr, resknr, dato, ordrenr, . . .
 - PKSVL: pksnr, varenr, ordrekvantum, leveringstid, levertkvantum, pris, . . .
- FAKT og FAKTVL

Behandling

- Satsvise systemer
 - Regnskapsavslutning $UB=IB+trans$
- Interaktive systemer
 - Pek og klikk
 - dataregistrering
 - rapporter
- Sanntidssystemer
 - "Periodelengde" for regnskapet: 1 trans

Rapportering

- Standard rapporter
 - Bl.a. Lovbefalte spesifikasjoner
 - Oppbevaringsplikt BOL § 13
- Rapportgeneratorer
- Spørreprogrammer

- Databasespråk: SQL
